

Internationaal
LiedFestival
Zeist

17 t/m 22
mei 2016

De kerk van de Evangelische
Broedergemeente - Zeist

P R O G R A M M A

**BESCHERMVROUWE
AMBASSADEUR**

Elly Ameling
Maartje van Weegen

COMITÉ VAN AANBEVELING

Maurice Lammerts van Bueren, *pianist*
Huib van Dael, *vm. directeur Concertzaal De Doelen*
Koos Janssen, *burgemeester Zeist*
Jard van Nes, *zangeres*
Jos Schillings, *directeur HKU Utrechts Conservatorium*
Ed Spanjaard, *dirigent en pianist*

BESTUUR EN MEDEWERKERS

Aat Klompenhouwer, *voorzitter*
Lucie Spreij, *secretaris*
Frans Eggink, *penningmeester*
Steven Matthijsen, *initiatiefnemer/adviseur*
Marcel Jansen, *projectmedewerker/adviseur*

STICHTING VRIENDEN

Boudewijn van Grunsven, *voorzitter*
Ton Tekstra, *penningmeester*
Lucie Spreij
Wim Bekkers

**WEBSITE
VORMGEVING
PR**

Tjaard Heikens
Koen Wilgehof
Anne Fleur Thomeer

PRODUCTIE

Elline Snoek, Marcel Jansen, Lucie Spreij

TEKSTEN PROGRAMMABOEK

Robert Holl, Marcel Jansen,
Aat Klompenhouwer

**EINDREDACTIE
FOTOVERANTWOORDING**

Marcel Jansen, Anne Fleur Thomeer
Julia Wesely, Dorothee Falke,
Maurits van Ravesteijn, Lena Kern, Falk Kastell,
Theresa Pewal

CONTACT

info@ilfz.nl
www.ilfz.nl

INHOUDSOPGAVE

2	Colofon
5	Voorwoord Koos Janssen, <i>Burgemeester Zeist</i>
6	Welkom door Aat Klompenhouwer, <i>Voorzitter Internationaal Liedfestival Zeist</i>
8	Praktisch
10	Concerten
35	Overige activiteiten
40	Biografieën
50	Levensloop Franz Schubert
54	Locatie
56	Word Vriend
58	Internationaal Liedfestival Zeist in 2017
59	Met dank aan

Internationaal LiedFestival Zeist

4

Met het Internationaal Liedfestival Zeist zijn we dit jaar een fonkelnieuw festival rijker in Zeist. Na de Dichter voor Zeist, de aanstelling van een heuse Stadsorganist en de Zeister Muziekdagen kan het Lied niet achterblijven!

Het idee voor het Liedfestival vindt in Zeist een inspirerende omgeving. En het mag gezegd worden: de initiatiefnemers hebben een ambitieniveau van formaat neergezet. Met spraakmakende musici, workshops, een mastercourse, lezingen en bijzondere diverse educatie- en participatieprojecten belooft ook dit festival veel moois voor alle cultuurliefhebbers in en om Zeist.

Met dit evenement wordt het bruisende Zeist nog steviger op de culturele kaart gezet. Ik wens de makers én de bezoekers van het Internationaal Liedfestival Zeist 2016 van harte veel muzikaal plezier toe.

*Koos Janssen
Burgemeester Zeist*

5

6

HARTVEROVEREND LIEDFESTIVAL

Het is bepaald geen toeval dat het Internationaal Liedfestival Zeist uitgerekend in Zeist plaatsvindt. Het idee van een Liedfestival vindt op deze locatie vruchtbare bodem vanwege de bijzondere muzikale traditie die Zeist kent en natuurlijk ook vanwege de centrale ligging in ons land.

Het festival verdient het predicaat “uniek” omdat naast prachtige concerten, met medewerking van spraakmakende solisten, ook workshops, een mastercourse, lezingen en bijzondere educatie- en participatieprojecten op het programma staan. Een programma dat duidelijk een stap verdergaat dan de traditionele lied-concerten en onmiskenbaar een weerslag vormt voor alles wat wij de komende jaren mogen verwachten. Want dat het Liedfestival niet alleen de ambitie, maar ook de potentie heeft om door te groeien naar een in de wereld gerespecteerd vocaal festival, is vanuit de opzet evident.

In het kunstlied komen zanger en pianist samen tot hoogstaande artistieke prestatie. Het genre heeft een eigen plaats in de muziekgeschiedenis verworven, en vormt ook vandaag voor veel zang- en pianostudenten nog altijd een onuitputtelijke bron van inspiratie. Het kunstlied wordt voor velen, zowel zangers als pianisten, gezien als de ultieme proeve van bekwaamheid als musicus.

Sinds de klassieke periode is het kunstlied voortdurend favoriet geweest bij componisten. Ook in de hedendaagse muziek is het kunstlied niet weg te denken. De componist staat voor de uitdaging om in slechts enkele minuten een complete sfeer te schetsen. De teksten van de liederen bestaan bovendien veelal uit hoogstaande poëzie.

Artistiek leider Robert Holl heeft ervoor gekozen om het eerste Internationaal Lied Festival Zeist volledig te wijden aan de liederen van Schubert.

7

Waarom? Een citaat uit de Schubert-biografie van dr. J.L. Broekx maakt het duidelijk: “Schubert is de ultieme liedcomponist. In de liedkunst heeft Schubert (...) het Duitse romantische lied definitief gestalte gegeven. Het berust op een intieme toon, een beknopte, overzichtelijke vorm en samenwerking van zangstem en instrumentale omlijsting, om de diepere zin van de tekst intense uitdrukking te geven.

Schubert wil echter als componist niet op tirannieke wijze over de tekst heersen; hij past zich aan bij elke tekstdichter en bij de stemming van elk vers. Daardoor herhaalt hij zich nooit en wordt zijn liedkunst, ondanks het grote aantal werken, nooit eentonig. Muzikale en literaire gedachten groeien volkomen samen.”

Van harte wens ik alle bezoekers een intense beleving en veel luistergenot toe.

Aat Klompenhouwer
Voorzitter Internationaal Liedfestival Zeist

PRAKTISCH

Dineren

Hotel-restaurant Figi serveert tijdens het festival, voorafgaand aan het avondconcert, een driegangen Festivalmenu à €27,50 (exclusief drank). Figi houdt er rekening mee dat u op tijd bij het concert arriveert. Reserveren voor het Festivalmenu bij Figi, doet u via de website: www.figi.nl/restaurants/restaurants-online-reserveren/.

U doorloopt daar de volgende stappen: U kiest voor Online Reserveren Restaurant Walkart Park, en u kiest een datum in de periode 17 tot en met 22 mei 2016. U geeft aan hoeveel personen en u kiest een tijdstip. U vult uw gegevens in en u vult bij de keuzemogelijkheid 'Liedfestival menu' in voor hoeveel personen u reserveert. Daarna klikt u op 'Reserveer nu'.

Hightea

Reserveren voor de High Tea na de film over Schubert op vrijdag 20 mei bij Figi, doet u via de website: www.figi.nl/restaurants/restaurants-online-reserveren/.

U doorloopt daar de volgende stappen: U kiest voor Online Reserveren Restaurant Walkart Park, en u kiest de datum 20 mei 2016. U geeft aan hoeveel personen en u kiest tijdstip 14.30 uur. U vult uw gegevens in en u vult bij de keuzemogelijkheid 'High Tea ILFZ' in voor hoeveel personen u reserveert. Daarna klikt u op 'Reserveer nu'.

Overnachting

In Zeist en omgeving is een aantal aantrekkelijke hotels als u tijdens het festival in Zeist wilt overnachten. Hotel Figi biedt een gunstige kamerprijs voor de bezoekers van het festival: € 89, exclusief ontbijt en toeristenbelasting. Als u gebruik wilt maken van deze aanbieding, kunt u direct boeken door hotel Figi te bellen (030-6927400) of te mailen: hotelreservations@figi.nl.

Als u dan refereert aan het volgende nummer (code: 2824205), dan krijgt u het bovengenoemde speciale tarief voor bezoekers van het Festival.

Pausedrankjes

De drankjes in de pauze van de concerten worden geserveerd in de Broederkerk. Deze zijn in de prijs inbegrepen.

Bereikbaarheid

Openbaar vervoer

Vanaf station Utrecht CS: Connexxion lijn 50 en U-OV lijn 51 en 74, halte Het Rond. Drie minuten lopen naar de kerk.

Vanaf station Driebergen-Zeist: Connexxion lijn 50 en U-OV lijn 51 en 71, halte Het Rond. Vijf minuten lopen naar de kerk.

Auto

Vanaf de A12 afslag Driebergen-Zeist, richting Zeist. Doorrijden tot in het dorp Zeist. Bij Slotlaan (Hotel Figi aan de rechterhand) linksaf en rechtdoor naar het Slot Zeist. U ziet de kerk aan uw rechterhand liggen.

Parkeergelegenheid in de parkeergarage van hotel Figi en op het parkeerterrein links van Slot Zeist.

DINSDAG
17
MEI

OPENINGSCONCERT
SCHUBERT IM FREUNDESKREIS
20.15 UUR

PROGRAMMA

Robert Holl (bariton),
Graham Johnson (piano)

Pilgerweise D 789 (Franz von Schober)
Am Bach im Frühling D 361 (Franz von Schober)

Selige Welt D 743 (Johann C. Senn)
Schwanengesang D 744 (Johann C. Senn)

Das Zügelglöcklein D 871 (Johann G. Seidl)

Der Liedler D 209 (Joseph Kenner)

Pauze

Geheimnis An Franz Schubert D 491 (Johann Mayrhofer)
Am Strome D 539 (Johann Mayrhofer)
Auf der Donau D 553 (Johann Mayrhofer)
Einsamkeit D 620 (Johann Mayrhofer)

Het openingsconcert 'Schubert im Freundeskreis' bestaat uit liederen, die gebaseerd zijn op teksten van de vrienden van Schubert met wie hij regelmatig zijn 'Schubertiades' hield. Deze avonden zijn legendarisch geworden, hebben wereldwijd navolging gevonden en zijn soms uitgegroeid tot ware festivals. Zoals ook het Internationaal Liedfestival Zeist!

De luisteraar ervaart deze avond hoe de waarde van vriendschap – een van de belangrijkste in het leven en voor Schubert vaak letterlijk van levensbelang – prachtig tot uiting komt in de liederen van deze hechte vrienden. Robert Holl en Graham Johnson delen graag hun jarenlange muzikale vriendschap, die ook centraal staat in de Mastercourse voor lied-duo's.

De levensweg van Franz Schubert werd overstraald door het licht der vriendschap met gelijkgezinde jongelingen, die zelf musiceerden, dichters waren of schilderden (Moritz von Schwind en Leopold Kupelwieser).

De in Zweden geboren dichter Franz von Schober was een van de intiemste vrienden van Schubert. In november 1823 schreef de componist aan Schober: "Nur Dich werd ich nie vergessen, denn was Du mir warst, kann mir leider niemand anderer seyn." Het lied *Pilgerweise* uit datzelfde jaar is een van Schuberts "Wanderer"-liederen; het thema pelgrimstocht en het zwerven beheerst heel Schuberts lied-oeuvre. Schubert schreef: "Ich werde wie Goethes Harfner an die Türen klopfen und betteln müssen." Deze situatie wordt in het lied *Pilgerweise* beschreven. In *Am Bach im Frühling* worden hopeloosheid en melancholie tot uitdrukking gebracht, als reactie op de onderdrukking van vrijheid van meningsuiting tijdens de Biedermeier-periode.

Een van de slachtoffers van het politieke systeem in de Oostenrijks-Hongaarse dubbelmonarchie in Schuberts tijd was de in Tirol geboren dichter Johann Chrysostomus Senn, die met Schubert reeds tijdens hun gemeenschappelijk verblijf in het Weense Stadtkonvikt bevriend was. In 1820 werd Senn op grond van een verdachtmaking gearresteerd, zestien maanden gevangen gezet en uiteindelijk uit Wenen verbannen. Daardoor werd de loopbaan van de begaafde dichter en student verwoest. Twee van zijn door Schubert gecomponeerde gedichten *Selige Welt* en *Schwanengesang* getuigen van doodsverlangen en van het vergeefse zoeken naar Utopia: het eiland der zaligen.

De dichter Johann Gabriel Seidl was geen intieme vriend van Schubert, maar hij correspondeerde regelmatig met de componist. Seidls zoon trouwde met een dochter van Schuberts broer Ferdinand. In het lied *Das Zügelglöcklein*, een zogenaamd Notturmo, vraagt de dichter zich af, naar wie de priester met het laatste oliesel gaat: is het een pelgrim, een zondaar, een arme eenzame of misschien een vriend...?

Der Liedler beschrijft de geschiedenis van een minstreel, geschreven door Schuberts vriend Joseph Kenner, die ook een schoolkameraad uit het Weense Stadtkonvikt was. In de ballade *Der Liedler* (letterlijk: de minstreel), een voorloper van de beroemde en geliefde liedcyclus *Winterreise*, wordt het lot van een kunstenaar van bescheiden afkomst beschreven:

“bin ahnenlos; bin nur ein Knecht, bin für die edle Maid zu schlecht.”

Zijn gevoelens van liefde voor een adellijke dame zijn uitzichtloos. Dit zou Schubert later ook ondervinden. De minstreel begeeft zich op een zwerftocht door verre landen; hij zoekt vergetelheid en tevergeefs de dood als krijgsman, net zoals de hoofdpersoon in het lied *Ritter Toggenburg* en Mayrhofer's *Einsamkeit*. Tenslotte keert hij naar zijn vaderland terug en ontmoet daar de bruidsfestsstoet van zijn geliefde, die met een ridder getrouwd is. Plotseling valt een weerwolf - monsterlijk wezen uit de wereld der fabels - de stoet aan; iedereen vlucht en de Liedler redt het leven van zijn in onmacht gevallen geliefde en vindt daarbij zelf de dood. Deze ballade was in Schuberts vriendenkring zeer geliefd en werd door Moritz von Schwind van indrukwekkende illustraties voorzien.

Een van de belangrijkste rollen in Schuberts liedkunst speelde Johann Mayrhofer; de meest talentvolle dichter in Schuberts vriendenkring. Mayrhofer was ambtenaar bij de gehate censuur; een beroep waaraan hij tenslotte ten gronde zou gaan. Schubert componeerde op 47 gedichten van Mayrhofer, die een universeel ontwikkeld mens was en troost vond in de klassieke geesteswereld.

Het gedicht *Geheimnis* is direct aan Franz Schubert gericht. Mayrhofer schrijft dat Schubert op hemelse wijze de schoonheid van de natuur tot uitdrukking brengt en niet zozeer over de oorsprong der dingen nadenkt: “den schilfbekränzten Alten, der seine Urne gießt erblickst du nicht; nur Wasser, wie’s durch die Wiesen fließt...” Dit is geheel in tegenstelling tot datgene wat vriend Ottenwalt in een brief aan Josef von Spaun mededeelt: “Wir saßen bis nicht weit von Mitternacht beisammen und nie hab’ ich ihn [Schubert] so gesehen noch gehört; ernst, tief, und wie begeistert. Wie er von der Kunst sprach, von Poesie, von seiner Jugend, von Freunden und anderen bedeutenden Menschen, vom Verhältnis des Ideals zum Leben und dergleichen. Ich mußte immer mehr erstaunen über diesen Geist, den man nachsagte, seine Kunstleistung sei so unbewußt, ihm selbst oft kaum offenbar und verständlich und so weiter. Und wie einfach das alles - ich kann nicht reden von dem Umfang und einem Ganzen seiner Überzeugungen - aber Blicke einer nicht bloß angeeigneten Weltansicht waren das, und der Antheil, den edle Freunde (Mayrhofer, Schöber, Senn) daran haben mögen benimmt der Eigentümlichkeit nichts, die sich darin verkündet...”

In het lied *Am Strome* vergelijkt de dichter de rivier met zijn wezen, zijn ziel. Zoals de stroom naar de verre zee vloeit, zo verlangt de dichter naar mildere landen, omdat hij het geluk niet op deze aarde vindt.

Auf der Donau is een beschrijving van het Donaulandschap met zijn bossen, oude burchten en ruïnes. Alles wat de mens bouwt verzinkt tot stof: torens, wallen en poorten. Ook de oude ridders en helden zijn reeds lang heengegaan. Zelfs de sagen en legenden verdwijnen en wat blijft is de ondergang, die de in een klein bootje gezeten dichter bedreigt...

De grote cantate *Die Einsamkeit* is de geschiedenis van een romantische “sehnsüchtige” levensreis; een ware pelgrimstocht. Het werk, dat door Schubert in 1818 “mein Bestes, was ich gemacht habe” werd genoemd, bevat biografisch materiaal uit het leven van zowel Schubert als Mayrhofer.

Een jongeman groeit als novice op in een klooster: wij zijn ertoe geneigd hier te denken aan Mayrhofer, die immers ook enige jaren in het klooster Sankt Florian (bij Linz) doorbracht. Hij koestert slechts één verlangen: een leven in een contemplatieve eenzaamheid (Mayrhofer dacht toen reeds aan zelfmoord!). Het kloosterleven bevat de jongeling echter niet en hij vlucht naar de stad, naar Wenen. Hij wil nu een actief leven leiden te midden van vrienden (dat herinnert aan de gezelligheid en de activiteiten in Schuberts Freundeskreis!). Maar, de oppervlakkige vriendschappen voldoen ook niet aan de wensen van de jongeman. Hij wordt verliefd. Schubert en Mayrhofer beleefden beiden ongelukkige liefdesgeschiedenissen. Mayrhofer werd door zijn ongelukkige liefde nog melancholischer dan hij van nature toch al was. Zijn biografie, de dichter Feuchtersleben, vermeldt dit uitdrukkelijk! Kenmerkend voor Mayrhofer's gevoelens t.o.v. het vrouwelijke geslacht is wel het volgende merkwaardige gedicht:

Ja, wenn bloss im Belvedere
Sphinx, die rätselhafte wäre!
Doch wohin der Mensch sich kehre
Lagern solche stumme Frauen,
Die mit Tatzen und mit Klauen
Höchst bedenklich um sich schauen.

Na de korte liefdesaffaire trekt de jongeling in *Die Einsamkeit* ten strijde. Dit doet denken aan de jonge Theodor Körner, die, naar men zegt, Schubert de raad gaf zich geheel aan de muziek te wijden. Körner stierf in 1813 in de slag bij Leipzig.

Siegerkronen en *Sturmesfahnen* boeien de jeugdige held. Nadat hij echter de gruwelijke wreedheden op het slagveld heeft meegemaakt en de ontredde en droefenis van de weduwen en wezen ziet, ontvlucht hij het wereldse tumult en wordt kluisenaar. Feuchtersleben schreef dat Mayrhofer als een kluisenaar heeft geleefd en dat hij het woest menselijk bedrijf poogde te relativiseren door het als het ware vanuit een vogelperspectief te bekijken. Dit doet de kluisenaar in *Die Einsamkeit* ook: als een oude man zingt hij tenslotte zijn avondlied, geheel in de zin van *Heinrich von Ofterdingen* van de dichter Novalis, wiens gedichten een belangrijke rol speelden in de jaren dat Schubert en Mayrhofer samenleefden:

“De dood scheen hem de hogere openbaring van het leven te zijn en hij beschouwde zijn eigen, snel heenvliedend leven met kinderlijke, blijde ontroering. Het verleden en de toekomst hadden elkaar in zijn binnenste geraakt en een innig verbond gesloten. Hij stond ver buiten de realiteit en de wereld werd hem pas dierbaar op het moment dat hij zich op de aarde als een vreemdeling voelde, die haar wijde bont-geschakeerde zalen nog slechts korte tijd zou betreden. Het was avond geworden...”

Robert Holl

WOENSDAG
18
MEI

CONCERT
FRAUENGESTALTEN
20.15 UUR

PROGRAMMA

Lenneke Ruiten (sopraan),
Thom Janssen (piano)

19:30 – 20:00 uur

Inleiding door Elly Ameling

Heidenröslein D 257 (Goethe)
Heimliches Lieben D 922 (Klencke)
Die junge Nonne D 828 (Craigher)
Viola D 786 (Schober)

Gretchen:
Der König in Thule D 367 (Goethe)
Gretchen am Spinnrade D 118 (Goethe)
Gretchen's Bitte D 564 (Goethe)

Pauze

Mignon:
Kennst du das Land D 321 (Goethe)
Nur wer die Sehnsucht kennt D 481 (Goethe)
Heiss mich nicht reden D 877 no 2 (Goethe)
So lasst mich scheinen D 877 no 3 (Goethe)
Suleika I D 720 (von Willemer)
Suleika II D 717 (von Willemer)

In 'Frauengestalten' gaat het om de liefde. En de onbereikbaarheid ervan. De personages worden beheerst door verlangen – of veel beter in het Duits gezegd: Sehnsucht. Maar waarom toch gaat het zo vaak gepaard met teleurstelling en vervreemding?

De eenzaamheid van het viooltje, de loze beloftes van Faust aan Gretchen, het lijden aan de 'Sehnsucht' van Mignon, Suleika die in de oude Perzische legende de wind om hulp vraagt om de liefde over te brengen: in al zijn verscheidenheid komt het lijden aan de liefde terug.

Veel van de liederen die vanavond op het programma staan waren 'signature songs' van Elly Ameling. In Lenneke Ruiten vindt zij een meer dan waardig opvolgster, die in heel Europa wordt gevraagd. Dit recital belooft een legendarische avond te worden!

DONDERDAG
19
MEI

CONCERT
DIE SCHÖNE MÜLLERIN
20.15 UUR

PROGRAMMA

Alexander Kaimbacher (tenor),
Roger Braun (piano)

19:30 – 20:00 uur
Inleiding door
Graham Johnson

Dit concert heeft geen pauze.

Die Schöne Müllerin D 795 (Müller)

Das Wandern
Wohin?
Halt!
Danksagung an den Bach
Am Feierabend
Der Neugierige
Ungeduld
Morgengruß
Des Müllers Blumen
Tränenregen
Mein!
Pause
Mit dem grünen Lautenbande
Der Jäger
Eifersucht und Stolz
Die liebe Farbe
Die böse Farbe
Trockne Blumen
Der Müller und der Bach
Des Baches Wiegenlied

Die schöne Müllerin is een van Schuberts beroemde liederencycli.

De cyclus bestaat uit 20 getoonzette gedichten van Wilhelm Müller. Met elkaar vormen de gedichten het verhaal van een rondtrekkende gezelschap. Hij vindt werk bij een molen en wordt daar verliefd op de molenaarsdochter. Hoewel zij hem niet meteen afwijst, valt ze toch voor de charmes van een jager. Dit verdriet de ongelukkige jongeman zeer!

Voor troost wendt hij zich tot de molenbeek, die dan ook een personage wordt. De jongen en de beek zingen samen, en ten slotte zingt de beek een wiegenlied voor de jongeling die in de stroom zijn sterfbed vindt.

In Die schöne Müllerin overheerst de symboliek van de kleur groen: de liefde is pril, de lente nadert, de uitdossing van de jager die ten tonele verschijnt is groen, evenals het nabijgelegen woud. Hier spreekt de romantische tijdgeest waarin de natuur over de mens domineert zonder dat deze hierin kan ingrijpen of eigenlijk maar kan bevatten wat hem overkomt.

Het vraagstuk van de moderne mens wordt aangesneden: losgerukt uit haar natuurlijk verband, is de mensheid niet meer in staat om zijn natuurlijke oorsprong te bevatten en zal deze een eeuwig onbereikbaar ideaal blijven.

VRIJDAG
20
MEI

CONCERT
ABENDS UNTER DER LINDE
20.15 UUR

PROGRAMMA

Benjamin Appl (bariton),
Graham Johnson (piano)

19:30 – 20:00 uur

Inleiding door Robert Holl

Abends unter der Linde D 235 (Kosegarten) – eerste versie
couplet 1 en 2
Der Wanderer an den Mond D 870 (Seidl)
Im Freien D 880 (Seidl)
Wanderers Nachtlied II D 768 (Goethe)
An den Mond D 259 (Goethe)

Das Lied im Grünen D 917 (Reil)
Fischerweise D 881 (Schlechta)
Verklärung D 59 (Pope)
An den Tod D 518 (Schubart)
Der Zwerg D 771 (Collin)

Pauze

An die Leier D 737 (Bruchmann)
Gruppe aus dem Tartarus D 583 (Schiller)
Strophe aus „Die Götter Griechenlands“ D 677 (Schiller)
Memnon D 541 (Mayrhofer)
Prometheus D 674 (Goethe)

Fülle der Liebe D 854 (Schlegel)
Die Gebüsche D 646 (Schlegel)
Nachtstück D 672 (Mayrhofer)
Im Abendrot D 799 (Lappe)
Abends unter der Linde (Kosegarten) D 237 – tweede versie
couplet 3 en 4

Het recital opent met de ene versie van 'Abends unter der Linde' (D 235, de coupletten 1 en 2 van het gedicht van Kosegarten) en besluit met de andere (D 237, de coupletten 3 en 4). In dit gedicht treurt Kosegarten over het verlies van zijn kinderen Julie en Emilius. Dit staat voor de rode draad in het programma, liederen rond de thema's noodlot, sterfelijkheid en het eeuwige leven.

Na een groep *Notturmi* (nachtstukken) bevrijdt het magische licht van de maan in het lied *An den Mond* de mens van de ongelukkige herinneringen aan oude liefdeservaringen. Alles wordt gerelativeerd, mensenhaat verdwijnt en er rest een hymne aan de vriendschap: "die Rosen halbrod und halbweiß" uit *Die schöne Müllerin* zijn gesublimeerd tot wit maanlicht en wij huiveren, omdat wij een wereld van geesten nabij vermoeden (Schelling). Wij kunnen echter deze "sublimering" slechts ondervinden, wanneer wij ons, zoals in Goethes *Ganymed* voor de schoonheid, de inspiratie, de goddelijke krachten, de essentie openstellen - "heimlich lauschen" naar de zachte toon in "Die Gebüsche".

In Schuberts muziek is deze magische, zachte klank steeds aanwezig... *Memnon* is een zelfportret van de dichter Mayrhofer. Bij zonsopgang gaf de beroemde kolos van Memnon een helklinkend geluid, als van een springende citersnaar. Ook Mayrhofer kon in zijn gedichten op melodische wijze uiting geven aan zijn gevoelens, zodat de mensen dachten, dat in hem de dichterlijke bron zalig vloeide.... Maar diep in zijn hart voelde de dichter slechts smart en doodsverlangen, hij zou vanuit hemelse sferen van edele vrijheid en reine liefde, als een stille, bleke ster, naar de aarde willen schrijven - in schoonheid: "die niets anders is dan de waarheid van de ziel" (A. Roland Holst).

Over het lied *Der Zwerg* (of: *Der Treubruch*) D 771

De koningin kent de dwerg reeds lang, het is 'haar' dwerg, haar dienaar, haar "Leibzwerg". Waarschijnlijk is zij met hem opgegroeid en heeft beloofd hem nooit te verlaten. Zij moest echter met een koning trouwen. Dit betekende dat zij de dwerg moest laten gaan. Deze koning heeft (zoals Hendrik VIII) na een tijdje genoeg van haar en geeft de dwerg het bevel, de koningin te ontvoeren en met een "koord van rode zijde" te wurgen. De koning misbruikt de jaloezie van de dwerg voor de geplande moord.

De koningin berust in haar lot, vergeeft de dwerg de misdaad, de dwerg kust haar vanwege deze vergiffenis en omdat hij haar nog meer dan alles bemint: "ihm brennt nach ihr das Herz so voll Verlangen." Nadat de dwerg de misdaad volbracht heeft, blijft hem niets anders over dan de vernietiging van zichzelf; zijn leven heeft geen zin en doel meer: "An keiner Küste wird er je mehr landen."

ZATERDAG
21
MEI

CONCERT
SCHUBERT EN IK
13.00 UUR

PROGRAMMA

Chava Jurgens-Beijk (sopraan)
Leerlingen Music &
Talent Academy
Kunstenhuis –
Zeister Muziekschool:
Maaïke Lijnzaad, Julie Gros,
Gilles van Hal (piano)
Christine Lensvelt (viool)
Wouter Pereboom,
Pieter Paasman (trombone)
Susan Kabat (klarinet)
Julia Bronkhorst (zang)
Nout Morssinkhof
en Yael Easton (gitaar)

An die Musik D 547 (Schober)
Romanze uit Suite Rosamunde D 797 (Chezy)
An Silvia D 891 (Shakespeare, vert.: Bauernfeld)
Ave Maria D 839 (bewerking)
Ständchen D 920 (bewerking)
Adieu! (bewerking)
Forellenkwintet D 667 (arr. André Arends)

Dit concert heeft geen pauze.

Een afwisselend en verrassend programma, gebracht door een jonge zangeres die haar eerste zanglessen genoot aan de Zeister Muziekschool in samenwerking met de leerlingen van nu, jonge zeer getalenteerde instrumentalisten.

Niet alleen de zangers, ook de instrumentalisten gaan met Schubert-liederen aan de slag. Via de tekst, de muzikale opbouw of de emotie vinden zij hun eigen ingang tot een lied en daar koppelen zij hun eigen muziek aan. Hierdoor ontstaat een geheel nieuwe en frisse blik op de liederen!

Wist u dat Schubert ook gitaar speelde? En wist u dat hij op zondagmiddag in het park onder een boom in de schaduw in de buitenlucht speelde?

Leerlingen van de Music & Talent Academy van Kunstenhuis Zeister Muziekschool deden onderzoek naar leven en werk van Schubert. De een kwam met een gitaarstuk aan, de ander wilde een zangeres begeleiden, een derde kwam bij Beyoncé terecht en weer een ander vond de muziek van Schubert passend voor het vertellen van een kinderverhaal. En u zult horen dat je op een trombone ook heel mooi kunt zingen.

Dit alles en nog veel meer is te zien en te horen tijdens het concert. Muziek uit het Forellenkwintet, het Ave Maria in een bewerking, maar ook een aantal prachtige liederen horen in dit concert thuis: *An Silvia*, *An die Musik* en de geliefde *Romanze* uit de suite *Rosamunde* worden ten gehore gebracht door de Zeister sopraan Chava Jurgens-Beijk. Zij ontving haar eerste zanglessen van docente Annelies van Gerven aan de Zeister Muziekschool. Tijdens dit concert wordt zij begeleid door de jonge pianiste Maaïke Lijnzaad, leerlinge aan de huidige Music & Talent Academy.

ZATERDAG
21
MEI

CONCERT
SCHUBERT UND SEINE VORGÄNGER
16.00 UUR

Bernarda Fink (mezzosopraan),
Anthony Spiri (piano)

15:15 - 15:45 uur
Inleiding door
Aukelien van Hoytema

PROGRAMMA

Wolfgang Amadeus Mozart
Konzertarie Ombra felice KV255

Joseph Haydn
Drei Englische Canzonetten:
1. The Mermaid's song (Anne Hunter)
2. The Spirit's song (Anne Hunter)
3. Fidelity (Anne Hunter)

Joseph Haydn
Arianna a Naxos Hob.XXVIb:2

Pauze

Franz Schubert
Auf der Riesenkoppe D 611 (Körner)
Frühlingsglaube D 686 (Uhland)
An die untergehende Sonne D 457 (Kosegarten)
An die Nachtigall (Geuss nicht so laut) D 196 (Hölty)
Nachtviolen D 752 (Mayrhofer)
Die junge Nonne D828 (Craigheer de Jachelutta)

Ganymed D 544 (Goethe)
Auf dem See D 543b (Goethe)
Rastlose Liebe D 138 (Goethe)
Wonne der Wehmuth D 260 (Goethe)
Suleika I, Was bedeutet die Bewegung D 720 (von Willemer)

Haydn en Mozart hebben veel hervormingen op instrumentaal gebied doorgevoerd en dit kwam ook de ontwikkeling van het lied ten goede. De concertaria *Ombra felice* KV255 is de enige die Mozart voor alt geschreven heeft. De aria bestaat uit recitatief, aria en rondo. De tekst komt uit een opera seria, waarin de 'ombra-scène' een standaard element vormde; een scène waarin de minnaar afscheid neemt van de schaduw (ombra) van zijn dode geliefde. Een van de eerste opmerkingen in Schuberts dagboek luidt: "O Mozart, onsterfelijke Mozart, hoe veel, o, hoe oneindig veel weldadige beelden van een lichter, beter leven heb jij in onze ziel geprent". En Schubert's trouwe vriend Josef von Spaun schreef in zijn memoires: "Met de klassieke werken van de grote meesters was Schubert hoogst vertrouwd: voor Händel, Gluck, Mozart, Haydn en Beethoven voelde hij enthousiaste bewondering en verering. Schubert werkte mee aan diverse uitvoeringen van werken van Haydn en hij maakte samen met zijn broer Ferdinand in oktober 1828 een soort bedevaartstocht naar het graf van Haydn in Eisenstadt".

De Engelse *Canzonetten* behoren tot de mooiste liederen die Haydn in 1794/1795 componeerde. De dichteres Anne Hunter was de echtgenote van de beroemde Londense chirurg John Hunter, met wie Haydn bevriend was. *Arianna a Naxos* is een dramatisch zangstuk, bestaande uit twee recitatieven afgewisseld met twee aria's. Het werd voor de eerste keer uitgevoerd door de castraat Gasparo Pacchierotti met Haydn aan het klavecimbel. Het was het gesprek van de dag, de recensent van The Morning Chronicle vond het 'exquisitely captivating'.

In de liedkunst heeft Schubert het Duitse romantische lied definitief gestalte gegeven. Het berust op een intieme toon, een beknopte, overzichtelijke vorm en samenwerking van zangstem en instrumentale omlijsting, om de diepere zin van de tekst intense uitdrukking te geven. Ruim 70 van de 600 liederen die Schubert heeft gecomponeerd zijn op tekst van Goethe. *Auf der Riesenkoppe* is een plechtige hymne. De met Schubert bevriende dichter Theodor Körner beschrijft zijn gevoelens bij het op de berg 'Schneekoppe' in het 'Riesengebirge' aanschouwen van het drielandenpunt Oostenrijks Bohemen, Pruisisch Silezië en zijn vaderland Sachsen. Het beleven van de natuur en gevoelens van liefde beheersen de overige Schubert-liederen in dit programma. Bijna steeds met de beroemde melancholieke onder- of tussentonen die voor Schubert zo kenmerkend zijn. In *Frühlingsglaube*: de natuur wordt in de lente steeds mooier en overvloediger van schoonheid, maar de wereld waarin de mens moet leven, de levensomstandigheden zijn door de moeilijke politieke situatie desastreus. Als uitweg vlucht de mens in de natuur, zoals in Goethes *Ganymed* tot uitdrukking wordt gebracht: door het verlangen naar een hoger bestaan, in vrije overgave, ontstaat de verbinding van het goddelijke met de mens, de oude Ganymed-mythe krijgt een nieuwe inhoud.

Robert Holl

ZATERDAG
21
MEI

CONCERT
DER FRÖHLICHE FRANZ
20.15 UUR

PROGRAMMA

Caroline Jestaedt (sopraan)
Miriam Albano (mezzo-sopraan)
Jan Petryka (tenor)
Angelo Pollak (tenor)
Georg Klimbacher (bariton)
Robert Holl (bas-bariton)
Matthias Lademann (piano)

Presentatie:
Aukelien van Hoytema

Dit concert heeft
een verlengde pauze
met wijnproeverij.

Des Tages Weihe D 763
Im Gegenwärtigen Vergangenes D 710 (Goethe)
Die Advokaten D 37 (Rustefeld)
Das Dörfchen D 589 (Bürger)
Der Hochzeitsbraten D 930 (Schober)

Pauze

Gondelfahrer D 809 (Mayrhofer)
Licht und Liebe D 352 (Collin)
Drei Trinklieder D 267
D 148 (Castelli)
D 183 (Zettler)
Ständchen D 920 (Grillparzer)
Gebet D 815 (Motte Fouqué)
Zur guten Nacht D 903 (Rochlitz)

De gevierde bas-bariton Robert Holl en de zijnen laten hun licht schijnen op de vrolijke Franz Schubert. Al zei de componist zelf: "Kennen Sie eine fröhliche Musik? Ich nicht". Zo komt er altijd een zweem melancholie mee...

Het programma bevat enkele van de levendigste ensemble-liederen van Schubert, uiteenlopend van duo's en trio's tot kwartetten en kwintetten. Een afwisselend en wervelend geheel.

Natuurlijk kan een proeverij van mooie Oostenrijkse wijnen bij een avond als deze niet ontbreken! Dit feestelijke concert heeft dan ook een verlengde pauze waarin het publiek een proeverij wordt aangeboden van uitgelezen Oostenrijkse wijnen door De Witte Os Wijnkoperij sinds 1768 uit Zeist.

Aukelien van Hoytema is uw gastvrouw tijdens deze afwisselende avond. Graag ontmoeten de musici u na afloop.

ZONDAG
22
MEI

CONCERT
FAMILIECONCERT
14.00 UUR

PROGRAMMA

Collegium Vocale Zeist
Kathedrale Koor Utrecht
Ellen Valkenburg (sopraan)
Gerard Beemster (dirigent)
Wouter van Belle (piano, orgel)

**Let op: dit concert vindt
plaats in de Oosterkerk,
Woudenbergseweg, Zeist
(20 minuten lopen van
de Broederkerk).**

Mirjams Siegesgesang D 942 (Grillparzer)
Ständchen D 920 (Grillparzer)
Deutsche Messe D 872 (Neumann)

Schubert maakt zich al jong het genre van de religieuze muziek eigen. Niet verwonderlijk als je weet dat de koordirigent van zijn parochiekerk in Lichtental, Michael Holzer, zijn genie al vroeg onderkent. De geliefde *Deutsche Messe* ontstaat in 1827, het jaar voor Schuberts dood. De Duitse tekst is een vrije en romantiserende bewerking van de Latijnse liturgie, van de hand van een van Schuberts vrienden, Johann Philip Neumann. De muziek is eenvoudig en rustig van karakter en daardoor heel toegankelijk voor de luisteraar.

Ständchen D 920 (vertaling: serenade) is, zoals de meeste serenades, geschreven ter gelegenheid van een feestelijke gebeurtenis. Hoe tegenstrijdig – en kenmerkend voor Schubert – is dan de aanwijzing bij dit lied: “zögernd leise”, aarzelend en zacht.

Mirjams Siegesgesang, voor sopraansolo, gemengd koor en piano, schrijft Schubert in de maanden voor zijn sterven in 1828. De tekst is van Franz Grillparzer, ook een van de leden van Schuberts ‘Freundeskreis’. Mirjams Siegesgesang wordt gezongen bij een Schubert Gedächtnis-Konzert in januari 1829.

ZONDAG
22
MEI

CONCERT
RISING STARS
16.00 UUR

PROGRAMMA

Ellen Valkenburg (sopraan)
Caroline Jestaedt (sopraan)
Miriam Albano (mezzo-sopraan)
Jan Petryka (tenor)
Angelo Pollak (tenor)
Georg Klimbacher (bariton)
Matthias Lademann (piano)
Michael Hesselink (klarinet)

Presentatie:
Maartje van Weegen

De volgorde van de
liedgroepen wordt tijdens
het concert aangekondigd.

Am Bach im Frühling D 361 (Schober)
Der Wanderer D 493 (Schmidt von Lübeck)
Der Zwerg D 771 (Matthäus von Collin)
Nachthymne D 687 (Novalis)
Heimliches Lieben D 922 (Klencke)
Rastlose Liebe D 138 (Goethe)
Auf dem See D 543 (Goethe)
Abendstern D 806 (Mayrhofer)
Im Frühling D 882 (Ernst Schulze)

Pauze

Nachtstück D 672 (Mayrhofer)
Der blinde Knabe D 883 (Colley Cibber; Deutsch von Craigher)
Lied eines Schiffers an die Dioskuren D 360 (Mayrhofer)
Der Musensohn D 764 (Goethe)
An die untergehende Sonne D 457 (Kosegarten)
Auf dem Wasser zu singen D 774 (Stolberg)
Die Gebüsche D 646 (Friedrich Schlegel)
Atys D 585 (Mayrhofer)
An den Mond in einer Herbstnacht D 614 (Schreiber)
An den Mond D 193 (Hölty)
Der Wanderer an den Mond D 870 (Seidl)
Das Züggelöcklein D 871 (Seidl)
Der Hirt auf dem Felsen D 965, (Müller & Varnhagen von Ense)

In dit concert kunt u maar liefst zes solisten aan het werk horen met de liederen van Schubert. Het is een prachtig, afwisselend programma. Speciale vermelding verdient het lied *Der Hirt auf dem Felsen*, dat gezongen zal worden door Caroline Jestaedt en waarin de klarinettist Michael Hesselink een belangrijke gastrol vervult. Een uniek trio vertolkt het romantische lied voor stem, klarinet en pianoforte. De klarinet wordt door vele componisten als het meest zangerige blaasinstrument beschouwd en in dit concert gaat de klarinet dan ook in dialoog met de sopraan.

In *Der Hirt auf dem Felsen* - een van zijn laatste liederen - kijkt een eenzame schaapsherder vanaf zijn rots naar de vallei en mijmert hij weemoedig over de loop van het leven.

Natuurlijke eenvoud

Klassieke muziek
geeft onze winkels een ziel!

Kom heerlijk bij ons winkelen in
Amersfoort, Utrecht en Hilversum

Of kijk voor onze andere winkels en webwinkel op
www.dille-kamille.com

STEINWAY & SONS

Piano's en vleugels
nieuw & gebruikt

Revisie & taxatie

Piano- & vleugelverhuur

Stemmen & onderhoud

De mooiste pianobeleving van Nederland

Robijnstraat 5, 1812 RB Alkmaar, T 072-541 44 00, www.steinwaycenter.nl

ZONDAG
22
MEI

EINDCONCERT
SCHWANENGESANG
20.15 UUR

PROGRAMMA

Robert Holl (bariton), R
Rudolf Jansen (piano)

19.30 – 20.00 uur

Inleiding door
Aat Klompenhouwer

Liebesbotschaft D 957 no 1 (Ludwig Rellstab)
Kriegers Ahnung D 957 no 2 (idem)
Frühlingssehnsucht D 957 no 3 (idem)
Ständchen D 957 no 4 (idem)
Abschied D 957 no 7 (idem)
Aufenthalt D 957 no 5 (idem)
In der Ferne D 957 no 6 (idem)

Pauze

Der Winterabend D 938 (Karl Gottfried von Leitner)

Die Taubenpost D 965A (Johann Gabriel Seidl)

Das Fischermädchen D 957 no 10 (Heinrich Heine)
Am Meer D 957 no 12 (idem)
Die Stadt D 957 no 11 (idem)
Der Doppelgänger D 957 no 13 (idem)
Ihr Bild D 957 no 9 (idem)
Der Atlas D 957 no 8 (idem)

Liefdesleed, doodsverlangen en eenzaamheid komen tot uitdrukking in de liederen die Schubert componeerde in zijn laatste levensjaar.

Franz Schubert stierf op 19 november 1828. Ongeveer een maand later, op 17 december, gaf Ferdinand Schubert, de broer van Franz, 13 liederen aan de uitgever Tobias Haslinger, te weten 7 liederen op teksten van Rellstab en 6 liederen op teksten van Heine, alle gecomponeerd in augustus 1828.

Op 20 december kondigde Haslinger in de Wiener Zeitung de uitgave van "14 nog geheel onbekende liederen van Franz Schubert" aan. Haslinger had het in oktober 1828 gecomponeerde lied *Die Taubenpost* op tekst van Seidl aan de 13 liederen toegevoegd en kondigde de uitgave als volgt aan: "Franz Schuberts Schwanengesang. Den zahlreichen Freunden seiner klassischen Muse werden unter obigem Titel die letzten Blüthen seiner edlen Kraft geboten." *Schwanengesang* is dus niet een titel van een cyclus, doch een samenvatting van de laatste door Schubert gecomponeerde liederen. Men zou kunnen spreken van 2 cycli: één op teksten van Rellstab en één op teksten van Heine.

Het lied *Der Winterabend*, op tekst van Leitner, werd in januari 1828 gecomponeerd. De uitgave werd begin 1829 door Haslinger aangekondigd. Deze uitgave verscheen echter pas in 1835 bij Diabelli & Co., als "Nachlaß-Lieferung 26".

De zes Heine-gedichten, die Schubert misschien gedeeltelijk reeds eind 1827 componeerde, werden uit het derde deel van het *Buch der Lieder: Die Heimkehr* gekozen. In deze gedichten worden Heines romantische Weltschmerz en zijn ongelukkige liefde voor zijn Hamburgse nicht Amalia op sublieme, zeer persoonlijke wijze tot uitdrukking gebracht. Heine werd met dit werk de beroemdste Duitse lyrische dichter van zijn tijd. De gedichten *Das Fischermädchen* en *Am Meer* horen bij elkaar. De vrouwelijke hoofdpersoon is in beide gevallen waarschijnlijk dezelfde: een vissersmeisje, met wie Heine aan de Noordzee een liefdesavontuur had.

De gedichten *Ihr Bild* en *Die Stadt* spreken van Heines liefde voor Amalia, in “die Schacherstadt Hamburg”, waar Heine ook zeer onder het anti-semitisme te lijden had (“das Judentum ist keine Religion, sondern ein Unglück”). Zo wordt hij tot een ongelukkige *Atlas*, die al het leed der wereld met een trots hart draagt, zoals Christus aan het kruis; een eeuwig zwervende Ahasverus, die met ontzetting en waanzin zijn eigen spiegelbeeld in het maanlicht ontwaart...

Het lied *Der Doppelgänger* begint met het thema van het Agnus Dei uit de Grote Mis in Es, die Schubert in de zomer van 1828 componeerde: het Lam Gods, dat de zonden der wereld draagt, en de zwerver die gebogen gaat onder liefdesleed, doodsverlangen en eenzaamheid worden door Schubert symbolisch met elkaar verbonden.

De Heine-liederen behoren tot de grootste en oorspronkelijkste liederen die Schubert componeerde. Samen met de *Winterreise* en de nog veel te weinig bekende *Petrarca-sonnetten*, de *Novalis-hymnen*, de liederen op teksten van Mayrhofer, de Ossian-Gesänge en liederen als *Prometheus* en *Grenzen der Menschheit* op teksten van Goethe, mogen zij worden gerekend tot de diepzinnigste liederen van de gehele liedkunst.

Het is alsof in de Heine-liederen de hele verdere en grootse ontwikkeling van de liedkunst in de negentiende eeuw besloten ligt.

Robert Holl

OVERIGE ACTIVITEITEN

Mastercourse

Voor jonge zangers en hun begeleiders is het van doorslaggevend belang om in ontwikkeling te blijven na afloop van hun professionele studie. De mastercourse voorziet daarin. Deze voor het publiek toegankelijke interpretatiecursus is nadrukkelijk bestemd voor liedduo's en behandelt de zanger en diens begeleider niet langer als gescheiden musici, maar als een onlosmakelijke eenheid. Een dergelijke benadering is van belang, gelet op de dikwijls eenzijdige aandacht voor de vocale aspecten van het liedvak.

In het klassieke lied smelten de muzikale en poëtische gedachten van de componist volkomen samen. Om hier een optimale interpretatie aan te kunnen geven is een eerste vereiste dat vocalisten hun verbeeldingskracht ontwikkelen. Daarom stimuleert de docent Robert Holl bij de zangers het voorstellingsvermogen; verbeelding stelt de zanger immers in staat om uitdrukking te geven aan de thematiek van de liedtekst, aan een fijnzinnige uiting van emoties en aan taalnuances.

Ten overstaan van de duo's ontdoet Robert Holl de liederen van hun onschuld, door nadrukkelijk te wijzen op hun literaire kwaliteiten en het psychologisch raffinement van de tekstuitbeelding. Hij besteedt aandacht aan het verschil in stemgebruik (veelkleurigheid in de stem), klemtonen, expressie, emotie en lichaamstaal, in relatie tot de verschillende tekstbelevingen.

Graham Johnson belicht de pianopartij. Hij toont aan dat een pianist een zanger wel degelijk kan stimuleren; door impulsen te geven of soms juist door tegengestelde kleuren aan te brengen. Graham Johnson was de stuwende kracht en de onvermoeibare begeleider bij de opnames van de complete liederen van Schubert en hij is de auteur van het driedelige naslagwerk over alle liederen van Schubert.

36

Het respect waarmee de docenten van deze mastercourse de liedkunst tegemoet treden zal waarneembaar zijn tijdens hun podiumoverleg met de liedduo's. Hun kennis van de liederen van Schubert verleent de mastercourse bij voorbaat een bijzonder karakter.

Gedurende het festival geven Robert Holl en Graham Johnson de Schubert Mastercourse.

DINSDAG
17
MEI

14.00 - 17.00 UUR THEMA GESPREKKEN

met Robert Holl en Graham Johnson over de dichters:
– Johann Baptist Mayrhofer 1787-1836
– Johann Gabriel Seidl 1804-1875
– Franz von Schober 1798-1882
– Carl Wilhelm Friedrich von Schlegel 1772-1829

WOENSDAG
18
MEI

10.00 - 13.00 EN 14.00 - 17.00 UUR MASTERCOURSE

Zes duo's van zanger en pianist nemen deel aan de Mastercourse. Alle duo's hebben een aantal door de docenten opgegeven liederen van Schubert ingestudeerd. Lieder op teksten van dichters uit Schuberts 'Freundeskreis'. Ieder duo krijgt een uur les per dag, drie duo's in de ochtend en drie duo's in de middag.

DONDERDAG
19
MEI

10.00 - 13.00 EN 14.00 - 17.00 UUR MASTERCOURSE

VRIJDAG
20
MEI

16.00 - 18.00 UUR SLOTCONCERT DEELNEMERS SCHUBERT MASTERCOURSE

VRIJDAG
20
MEI

13.00 UUR - BIOSCOOP FIGI SCHUBERT FILM

THE GREATEST LOVE AND THE GREATEST SORROW

In deze film maakt de filmregisseur Christopher Nupen gebruik van Schuberts woorden en muziek om ons dichter te brengen bij wat de componist probeerde te zeggen.

De film begint met de begrafenis van Beethoven, waar Schubert één van de fakkeldragers was. Schubert zelf vroeg zich af 'Wie zou het durven om na Beethoven nog iets te maken?' Het antwoord is Franz Peter Schubert, en het verhaal in de film wordt bijna volledig verteld met muziek die Schubert schreef in de twintig maanden na de dood van Beethoven tot zijn eigen dood. Het omvat citaten uit brieven aan zijn vrienden en dagboeken en teksten die Schubert koos om op muziek te zetten.

De titel, 'De grootste liefde en het grootste verdriet', is afkomstig uit een droom die Schubert helemaal uitschreef op 3 juli 1822 en die in zijn geheel wordt geciteerd in de film. Er zijn geen acteurs in de film, alleen woorden, musici en een verteller, die vooral Schuberts eigen woorden gebruikt. De muziek van Schubert in de film wordt vertolkt door Vladimir Ashkenazy (piano), Andreas Schmidt (bariton), Michael Sanderling (cello), Antje Weithaas (viool), het Petersen Quartet and Koor en Orkest van de Beierse Radio onder leiding van Wolfgang Sawallisch. De film is uit 1994 en duurt 90 minuten.

NB: De voertaal in de film is Engels, de liederen van Schubert die in de film ten gehore worden gebracht, worden (uiteraard) in het Duits gezongen, de ondertiteling van alles is in het Engels.

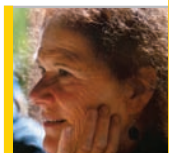
ZATERDAG
21
MEI

10.00 UUR RONDELEIDINGEN MET MUZIKALE LUNCH BROEDERGEMEENTE

ZONDAG
22
MEI

10.30 UUR RONDELEIDINGEN MET MUZIKALE LUNCH TUINEN VAN SLOT ZEIST

Een historische reis langs idealen en tradities. 18de-eeuwse pleinen vormen het decor voor een wandeling door een uniek gedeelte van Zeist. De rondleidingen worden verzorgd door gidsen van Gilde Zeist. Ter afsluiting wordt een lunch aangeboden waar musici enkele liederen ten gehore brengen.

EXPOSITIE

Tijdens het Liedfestival exposeert kunstenaar **Juke Hudig** haar werk. Juke tekent in pastel en toont in haar schilderijen de virtueuze beheersing van dit medium. "s Zomers teken ik indrukken van de natuur. 's Winters druk ik mij uit in visioenen." De vrolijke kleurrijke bloemenpracht in haar 'tuinen' weet zij bijna tastbaar tot leven te wekken, maar ook het geheimzinnige leven tussen de bomen of ver buiten de aarde.

De imaginaire gerichtheid wordt steeds meer literair getint door de themakeuze, zoals *Dantes Divina Commedia in 111 pastels*, *De dwerg*, bij de ballade van Franz Schubert, *Christoforus*, *de legende van een heilige*, *De sneeuwkoningin* van Hans Christian Andersen, *Het Boek Jonah*, dat zojuist is verschenen.

De Dwerg >

BIOGRAFIEËN

Robert Holl (bas-bariton) is één van de meest succesvolle liedzangers van onze tijd, met een voorkeur voor het Duitse en Russische repertoire. Naast liedzanger is hij opera- en concertzanger, componist en zangpedagoog. Robert Holl is al te zien geweest op alle grote podia ter wereld. Als operazanger schitterde hij in de grote operahuizen, waaronder de beroemde Wagnertempel in Bayreuth waar hij als één van de weinige Nederlanders diverse hoofdrollen vertolkte. Maar minstens even beroemd is hij als liedzanger. Daarmee heeft hij een onuitwisbare indruk gemaakt door de expressiviteit van zijn interpretatie, maar ook door zijn vermogen de vocale intimiteit van het lied op de luisteraar over te brengen. Na zijn middelbare schoolopleiding begon Robert Holl zijn muzikale opleiding aan het Rotterdams Conservatorium. In 1971 won hij het Internationaal Vocalisten-concours. Hij woont al langere tijd in Oostenrijk en is als professor verbonden aan de Universität für Musik und darstellende Künste in Wenen.

Graham Johnson (piano) was de zoon van een vader die piano en saxofoon speelde. Hij ging in 1967 naar de Royal Academy of Music om piano te studeren; hij studeerde af in 1972. Hij vervolgde zijn studies bij Gerald Moore en Geoffrey Parsons. In 1972 woonde hij een recital bij met Peter Pears en Benjamin Britten; het werd het begin van zijn eigen interesse in liedbegeleiding. In 1976 richtte hij The Songmakers' Almanac op, met het doel om onbekende liederen bekend te maken bij het publiek. Dit gebeurde met zangers die ook aan de wieg stonden van deze 'almanac', namelijk Felicity Lott, Ann Murray, Anthony Rolfe Johnson en Richard Jackson. Bekend werd hij vooral door zijn samenwerking met het muzieklabel Hyperion. Hij bracht daarop de reeksen met complete liederen van Schubert en Schumann uit. Een andere serie is gewijd aan het Franse lied, van onder anderen Gabriel Fauré. Graham Johnson is docent liedbegeleiding aan de Guildhall School of Music and Drama.

De sopraan **Lenneke Ruiten** studeerde zang bij Maria Rondel en Meinard Kraak in Den Haag en opera aan de Bayerische Theaterakademie in München. Daarnaast volgde zij lessen bij Elly Ameling, Robert Holl, Hans Hotter, Robert Tear en Walter Berry. Lenneke Ruiten zong in 2014 op de Salzburger Festspiele als Donna Anna (Don Giovanni) en in 2015 als Giunia (Lucio Silla) in het Teatro alla Scala, Milaan. Verder zong zij rollen als Susanna (Nozze di Figaro) in Drottningholm, Iphigenie

(Iphigenie en Aulide) in het Theater an der Wien, Zerbinetta (Ariadne auf Naxos) en Sophie (Rosenkavalier), beiden bij de Staatsoper Stuttgart. Haar definitieve doorbraak op het operapodium was in 2013, toen zij onder leiding van Marc Minkowski in La Monnaie te Brussel de rol van Ophélie in Hamlet (A. Thomas) zong. Daarvoor was zij reeds te horen als Falke en Hüter der Schwelle (DNO), Yniold (Reisopera), Angelica (Holland Festival), Konstanze en Fiordiligi (Orkest van de 18e eeuw), Armida en Pamina (beiden Lausanne). Behalve voor het opera- en concertvak koestert Lenneke een grote liefde voor het lied. Daarin werkt zij samen met de pianisten Thom Janssen en Rudolf Jansen. Ze zong recitals in het Concertgebouw Amsterdam, Wigmore Hall Londen en Kaisersaal Frankfurt.

Thom Janssen studeerde piano bij Jaap Spaanderman, Jan Wijn en Herman Uhlhorn. Hij rondde zijn studie cum laude af als uitvoerend musicus in Utrecht. Naast zijn pianostudie sloot hij een studie muziektheorie af. Hij specialiseerde zich in liedbegeleiding bij Rudolf Jansen, Martin Isepp en Helmut Deutsch. Daarnaast studeerde hij aan het Franz-Schubert-Institut in Baden bei Wien, nam deel aan de internationale Schubert masterclass van Robert Holl en werd uitgenodigd voor een studie aan de Académie Musicale de Villecroze in Zuid-Frankrijk. Verder begeleidde hij masterclasses van Elly Ameling, Hans Hotter, Walter Berry en Wolfgang Holzmair. Als solist is Janssen te horen in solorecitals en met diverse ensembles en orkesten. Hij was enige jaren actief in het in moderne muziek gespecialiseerde Basho-ensemble. Als muzikaal leider was hij verbonden bij opera SKON, waarmee hij diverse tournees door Europa maakte met opera's als die Zaubrerflöte, Carmen en Die Kluge. Ook maakte hij enkele succesvolle educatieve producties voor het Noord-Hollands Filharmonisch Orkest.

Als begeleider trad hij op tijdens gerenommeerde concoursen als het Elisabeth Concours te Brussel, het Mozarteum Wettbewerf in Salzburg en het ARD-Wettbewerf te München. Thom is regelmatig te gast op diverse festivals, zoals het Delft Chamber Music Festival, Music for Galway, the Walled City Music Festival en het Haaglanden Festival en heeft opnames gemaakt voor radio en tv bij o.a. Radio 4 (AVRO, NPS), Concertzender, BBC 3, Bayerischer Rundfunk en de BRT. Hij was als hoofdvakdocent piano werkzaam op het Alkmaars Conservatorium. Op dit ogenblik is hij docent aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag.

Rudolf Jansen studeerde piano aan het Amsterdams Conservatorium bij Nelly Wagenaar, orgel bij zijn vader Simon C. Jansen en klavecimbel bij Gustav Leonhardt. Hij studeerde af bij Felix de Nobel. Jarenlang was hij zelf ook docent aan het Amsterdams Conservatorium en aan de Musikhochschule van Nürnberg/Augsburg. Geregeld geeft hij masterclasses over de hele wereld. Momenteel concerteert hij veel met zangers als Robert Holl, Christianne Stotijn en Margriet van Reisen. Naast zijn solocarrière is Rudolf Jansen zich in de loop der jaren steeds meer gaan concentreren op liedbegeleiding en kamermusiek. Tournees stuurden

hem de wereld over naar de beroemde zalen en festivals, samen met grote artiesten zoals Elly Ameling, Robert Holl, Andreas Schmidt, Olaf Bär, Barbara Bonney, Tom Krause, Irina Arhipova, Brigitte Fassbänder en Jean-Pierre Rampal.

Alexander Kaibacher (tenor) werd in 1969 in Villach geboren en leeft momenteel in Wenen. Hij studeerde zang en drama, vrijeschoolpedagogiek, germanistiek, theater- en muziekwetenschap. Sinds 1999 is hij actief als opera- en concert-zanger. Van 2007 tot 2010 was hij vast ensemblelid van de Wiener Staatsoper. Daarnaast heeft hij gastrollen gehad bij onder andere Opernhaus Graz, Teatro San Carlo di Napoli, La Scala di Milano en de Bayerische Staatsoper München. Hij heeft opgetreden op de festivals van Salzburg, Bregenz, de Wiener Festwochen en de Carinthischer Sommer. Zijn operarepertoire is omvangrijk en loopt uiteen van Mozart tot Strauss en Wagner. Alexander Kaibacher geldt als specialist op het gebied van nieuwe muziek: *Wozzeck* van Berg, *Junge Lord* van Henze, *Candide* van Bernstein. Enkele van de dirigenten met wie hij werkte zijn Marcello Vioitti, Martin Haselböck, Markus Stenz, Adam Fischer, Kirill Petrenko, Seiji Ozawa, Christian Thielemann, Philippe Jordan en Zubin Mehta. Alexander Kaibacher heeft ook een groot en gevarieerd repertoire opgebouwd in het oratorium- en liedbereik, waar onder Schuberts cycli *Winterreise* (met strijkkwartet) en *Kreneks Reisebuch aus den österreichischen Alpen*. Hij treedt hiermee wereldwijd op in zalen als Brucknerhaus Linz, Minneapolis Concert Hall en Teatro Monumental Madrid.

Roger Braun kreeg de eerste pianolessen van zijn vader en studeerde later bij Frédéric Meinders aan het Conservatorium in Maastricht en bij Jan Wijn aan het Conservatorium van Amsterdam waar hij zijn solistendiploma 'met onderscheiding' behaalde. Vervolgopleidingen in liedbegeleiding en kamermuziek ontving hij van Rudolf Jansen en Willem Brons in Amsterdam en van Konrad Richter in Stuttgart. Hij was winnaar van vele nationale en internationale prijzen, onder andere op het Steinway-Concours in Eindhoven, het Eduard Flipse-Concours in Rotterdam en het Internationale Paula Lindberg-Salomon Wettbewerf in Berlijn. Roger Braun is docent aan de Hochschule für Musik und Tanz Köln, Standort Aachen en artistiek leider van Festival Vocallis in Vaals.

De Duitse bariton **Benjamin Appl** is, zowel in concertzalen als operahuizen, een van de snelst rijzende sterren van dit moment. Behalve 'Rising Star' is hij ook een BBC New Generation Artist. Benjamin heeft al veel rollen vertolkt; onder andere die van Ernesto in Haydn's 'Il Mondo della Luna' in Augsburg, Aeneas in Purcells *Dido* en Aeneas in Aldeburgh, Dr Falke in *Die Fledermaus* van Strauss in Regensburg en Schaunard in Puccini's *La Bohème* in München. Verder stond Benjamin ook op het podium in 2010 bij het Ravinia Festival, in 2011 op het Heidelberger Frühling Festival en in 2014 voor het eerst in Carnegie Hall tijdens Graham Johnsons *Young Songmakers' Almanac*. Voor hun deelname in 2012 aan het Pianofestival Ruhr in Herten, ontvingen Benjamin en Graham Johnson de Duitse Schubert Gesellschaft Schubertpreis.

Benjamin heeft vaak deelgenomen aan het Schubertiade Festival in Oostenrijk en werkte daar samen met pianisten Helmut Deutsch, Martin Stadtfeld en Graham Johnson.

Bernarda Fink is een Argentijnse mezzosopraan en de zus van bas-bariton Marcos Fink.

Fink werd opgeleid aan het Instituto Superior de Arte van het Teatro Colón in Buenos Aires. Daar trad ze ook vaak op, onder andere met de Academia Bach tijdens de daaraan gelieerde jaarlijkse Festivales Musicales de Buenos Aires. Na haar succes bij de Nuevas Voces Liricas in 1985 vertrok Fink naar Europa. Allereerst naar Praag, waar ze geholpen door haar kennis van de taal en achtergronden (Fink stamt van Sloveense voorouders) en de samenwerking met het Tsjechisch Philharmonisch Orkest, het Praags Symfonieorkest en het Suk Kamerorkest haar roem uitbouwde met het klassieke Tsjechische repertoire.

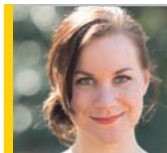
Later volgden belangrijke klassiekemuziekgezelschappen: de Wiener Philharmoniker, het London Philharmonic Orchestra, het Gewandhausorchester Leipzig, het Residentie Orkest, Concerto Köln, het Orchestre philharmonique de Radio France, het Orchestre National de France, de Akademie für Alte Musik Berlin, het Ensemble Orchestral de Paris, het Mozarteum Orchester Salzburg, de Academy of St Martin-in-the-Fields, het Concertgebouworkest, de Staatskapelle Dresden, het Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks, The English Baroque Soloists, de New Japan Philharmonic, I Solisti Veneti, Les Musiciens du Louvre, Musica Antiqua Köln, het Orchestre de la Suisse Romande, onder leiding van dirigenten als René Jacobs, Philippe Herreweghe, John Eliot Gardiner, Nikolaus Harnoncourt, Trevor Pinnock, Sir Neville Marriner, Marc Minkowski en Sir Roger Norrington.

Bernarda Fink is vooral geroemd als vertolker van opera van voor de romantiek, maar ook haar liedvertolking, zowel in het klassieke repertoire van bijvoorbeeld Dvořák, als van traditionele Argentijnse volksliedjes is geliefd bij kenners. Haar werk is vooral uitgebracht op de labels van Hyperion en Harmonia Mundi.

Anthony Spiri is een van de meest veelzijdige en gewaardeerde pianisten van dit moment. Geboren in de VS, studeerde hij in Cleveland en Boston en vervolgde zijn opleiding in Europa op basis van een subsidie. Hij behaalde zijn diploma met een speciale onderscheiding van het Mozarteum in Salzburg. Enkele jaren trad hij op als onderwijsassistent van Nikolaus Harnoncourt. Spiri's repertoire strekt zich uit van de 17e tot de 21e eeuw en bevat vele ongewone en minder bekende composities. Hij heeft wereldpremières gegeven van composities van Sofia Gubaidulina, Rainer Bischof, York Höller, Wolfgang Rihm en andere prominente componisten van onze tijd. Hij treedt regelmatig op met Bernarda Fink, Edith Mathis, Peter Schreier, Marjana Lipovšek en Angelika Kirchschlager. Tot zijn kamermuziekpartners behoren enkele van de meest vooraanstaande instrumentalisten en ensembles als het Ensemble Wien-Berlin, Gidon Kremer en het Hagen Quartett. Hij verscheen als solist met het Chamber Orchestra of Europe, de Mozarteumorchester Salzburg, de Camerata Salzburg, het Basel Chamber Orchestra en vele anderen. Zijn werk is gedocumenteerd in een uitgebreide opnamecatalogus. Spiri houdt zich ook

bezig met onderzoek, is hoogleraar piano kamermuziek in Keulen en geeft masterclasses en lezingen over de hele wereld.

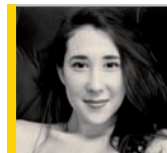

Ellen Valkenburg (sopraan) rondde in 2008 haar studie Docent Muziek af aan het conservatorium van Tilburg en werd vervolgens toegelaten tot de opleiding Zang aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag, waar zij in mei 2012 haar bachelor behaalde met onderscheiding voor authenticiteit in de keuze en uitvoering van het programma. In juni 2014 sloot zij haar masterstudie zang af bij Maria Acda en Sasja Hunnago aan ditzelfde conservatorium.

In 2011 heeft Ellen deelgenomen aan de mastercursus Poetry and Performance of the German Lied, georganiseerd door het Franz-Schubert-instituut in Baden bei Wien. Daar volgde ze masterclasses bij onder anderen Elly Ameling, Roger Vignoles, Irwin Gage, Rudolf Jansen, Robert Holl en Barbara Bonney. Ook volgde zij lessen en masterclasses bij Henk Neven, Phyllis Ferwerda, Elsin Jansen, Margreet Honig en Meinard Kraak. In maart 2012 kreeg Ellen vanuit het Prins Bernhard Cultuurfonds het Margit Widlund Stipendium toegekend. Dit stipendium, door schrijfster Anna Enquist en haar man ingesteld ter nagedachtenis aan hun overleden dochter, is bestemd voor jonge zangeressen met een bijzondere podiumpresentatie. Ellen vormt een duo met pianiste Andrea Vasi. Samen verzorgden zij concerten voor o.a. het Grachtenfestival, het Prins Bernhard Cultuurfonds, Opium en Earbites op Radio 4, de NJO Muziekgroter en het televisieprogramma Vrije geluiden. In 2011 wonnen zij het Musico-liedconcours en in het najaar van 2013 werden zij toegelaten tot het solistenbestand van de vereniging Vrienden van het Lied. In september 2014 wonnen zij de Prijs van de Vrienden van het IVC in de finale van het Internationaal Vocalisten Concours te 's-Hertogenbosch en recentelijk wonnen zij de tweede prijs tijdens het Internationale Liedduo Concours 2015 te Enschede. In april 2014 zong Ellen als soliste in Ein Sommernachtstraum (Mendelssohn) met het Residentie Orkest o.l.v. Jan Willem de Vriend. Ook maakt zij deel uit van het ensemble Coco Collectief, bestaande uit vijf sopranen en pianist Maurice Lammerts van Bueren. Met dit ensemble zong zij in o.a. Opium op Radio 4 en het Concertgebouw.

Sopraan **Caroline Jestaedt** is geboren in 1991 in Brussel. Ze begon haar opleiding in 2009 aan het Koninklijk Conservatorium in Brussel en studeerde af in 2012. Haar Master volgde Caroline aan de Hochschule für Musik Hanns Eisler in Berlijn, waar ze les in opera heeft gekregen van Janet Williams en Michail Lanskoi. Ook werkte ze daar onder andere met Wolfram Rieger, Julia Varady en Peter Berne. Podiumervaring deed ze op in producties als 'Zauberflöte' (Mozart), 'Cendrillon' (Massenet), 'Les Mamelles de Thiresias' (Poulenc) in de Koninklijke Muntschouwburg te Brussel. In 2015 won Caroline met pianist Anastasia Levandovskaia de student-juryprijs tijdens het Internationale LiedDuo Concours in Enschede. In 2014-2015 studeerde ze als Erasmusstudent in Wenen aan de University of Music and Performing Arts en kreeg daar les van Robert Holl en Claudia Visca. Ze werd toegelaten tot het masterprogramma van die opleiding in 2015.

De Italiaanse mezzo-sopraan **Miriam Albano** studeerde viool en zang in haar geboortestad Venetië aan het Conservatorium Benedetto Marcello. Sinds 2012 studeert zij in Wenen aan de Universität für Musik und darstellende Kunst bij Claudia Visca, waar zij in 2015 begon aan de Master Lied en oratorium bij Charles Spencer. Miriam Albano volgde masterclasses bij Brigitte Fassbaender en Helmut Deutsch. In 2015 soleerde zij in Gloria van Vivaldi in Lugano, en debuteerde zij als Sidonie in de opera Armide van Lully bij de Innbrucker Festwochen der Alten Musik. Zij gaf liedavonden in Venetië en Wenen. Zij heeft in 2014 een tweede prijs ontvangen bij het internationaal vocaal concours Ferruccio Tagliavini en de prijs van het Centre de Musique Baroque de Versailles bij het internationaal vocaal concours Pietro Antonio Cesti in Innsbruck. In 2015 won zij het Ada Sari concours in Polen en ontving zij de tweede prijs bij Neue Stimmen in Gütersloh, Duitsland. Miriam Albano won enkele maanden geleden tijdens het internationaal vocaal concours Francisco Vinas in Barcelona de Mozartprijs en de European Opera Centerprijs. Sinds februari is zij lid van het ensemble van de Wiener Staatsoper.

Jan Petryka (tenor) is geboren in Warschau en kreeg als negenjarige cellolessen aan het Brucknerkonservatorium in Linz. Als solocellist en kamermusicus won hij diverse prijzen. Hij studeerde vervolgens solozang bij Rotraud Hansmann en lied en oratorium bij Marjana Lipovsek en sloot zijn studie aan de Universität für Musik und darstellende Kunst in Wenen af met onderscheiding. Zijn repertoire reikt van Franco-Vlaamse polyfonie tot hedendaagse muziek. Als solist trad hij op met onder meer het Arnold Schönberg Chor, Haydn Sinfonietta Wien, bij het Landestheater Bregenz en was hij te gast bij diverse festivals. Tot zijn recente optredens behoren concerten in de Wiener Musikverein, het Wiener Konzerthaus en Theater an der Wien. Hij maakte een concerttournee met Marc Minkowski en les Musiciens du Louvre en debuteerde bij de Opéra de Lyon. Jan Petryka houdt zich intensief bezig met liedkunst en vocale kamermuziek, waarbij hij optrad met pianisten als Pierre-Leurent Aimard, Roger Vignoles, Julius Drake en Helmut Deutsch. In maart 2015 was Jan Petryka te zien en te horen in de Opéra Lyon met de rollen van Pietro en Jüngling in de opera 'Die Gezeichneten' van Franz Schreker. Deze productie werd opgenomen en uitgezonden door de radio-omroep France2 en televisiekanaal ARTE.

Angelo Pollak (tenor) werd in Wenen geboren. Op 6-jarige leeftijd werd hij met de instrumenten cello en piano opgenomen in het 'Hochbegabten-Förderungsprogramm' aan de Wiener Musikuniversität. Hij kreeg les van prof. Wolfgang Herzer, prof. Heinrich Stiff en prof. Alma Sauer. Sinds 2011 studeert hij zang bij prof. Margit Klauhofer en sinds 2014 doet hij de Masterstudie Liedklasse van Charles Spencer. In de winter van 2011 en 2012 zong hij in de kinderopera's Aladdin en Das Traumfresserchen aan de Wiener Staatsoper. In de zomer van 2013 debuteerde hij bij de Salzburger Festspiele, in het kader van de Young Singer Projects (Academie Meistersinger) onder leiding van Daniele Gatti. Aansluitend zong hij de

rol van Tamino in Die Zauberflöte für Kinder in het kader van de Kinderoperenfestspiele Jennersdorf. In november 2014 won de jonge lyrische tenor samen met zijn zus de eerste prijs bij het Festival Vocallis in Vaals en korte tijd later de derde prijs bij het Internationale LiedDuo Concours in Enschede.

De Oostenrijkse bariton **Georg Klimbacher** ontwikkelt een internationale en veelzijdige carrière. In 2015 wisselde hij optredens in de Wiener Musikverein en het Auditorio Nacional de Música in Madrid (in Händels Suzanna) af met de Neuen Open Wien en Müpa Budapest Palace of Arts (De Neus van Sjostakovitsj). Tevens won hij de lied-wedstrijd van de Petyrek-Lang stichting. Georg Klimbacher trad op talrijke festivals in Europa op, zoals Kammermusikfest Lockenhaus (2015) en Styriarte (2012, in Schuberts Rosamunde onder Harnoncourt).

Het lied ligt de bariton na aan het hart. Hij treedt regelmatig op tijdens liedavonden, zoals bij de Schubertiade Atzenbrugg. In 2013 nam hij deel aan de Oxford Residencial Lieder Masterclass. Daarnaast volgde hij masterclasses met Roger Vignoles, Charles Spencer, Helmut Deutsch en Julius Drake.

Georg Klimbacher studeerde zang, piano en muziekpedagogie aan de Kunstuniversität Graz. Aansluitend volgde hij een Masteropleiding aan de Universität für Musik und darstellende Kunst in Wien bij Edith Lienbacher, Robert Holl, Christoph Meier en Reto Nickler. Belangrijke bedragen aan zijn ontwikkeling als zanger leverden ten slotte Helena Lazarska en Irina Gavrilovici.

Stephan Matthias Lademann is geboren in Meißen, Duitsland. Hij studeerde piano aan de Hochschule für Musik Carl Maria von Weber in Dresden, waar hij zich specialiseerde in begeleiding. Sindsdien ontmoeten zijn vertolkingen veel waardering en werkte hij met gerenommeerde artiesten zoals Siegfried Jerusalem, Edita Gruberova, Paul Armin Edelmann, Sibylla Rubens, en vele anderen.

Hij was te gast op leidende internationale festivals zoals de Salzburger Festspiele, de Schubertiade Schwarzenberg, Festival Theater an der Wien en de Münchner Opernfestspiele. Met zijn optredens op diverse internationale podia won hij de harten van publiek en pers. Zo speelde hij in de Wiener Musikverein, de Berliner Philharmonie, het Teatro della Zarzuela Madrid, Carnegie Hall in New York, het Teatro alla Scala di Milano en Wigmore Hall in London. In 2006 won Stephan Matthias Lademann de International Record Prize Toblach voor zijn debuutopname van Gustav Mahlers "Des Knaben Wunderhorn" met Diana Damrau en Iván Paley. Vele prijswinnende opnames volgden, met daarbij steeds meer nadruk op de combinatie van teksten en muziek. Lademann doceert aan de Universität für Darstellende Künste in Wenen en de Hochschule für Musik in Neurenberg.

De klarinettist **Michael Hesselink** werd in 1978 in Oldenzaal geboren. Hij studeerde bij George Pieterse aan het Conservatorium van Amsterdam. Daarna maakte hij deel uit van de Solistenklasse (Konzertexamen) van Prof. Sabine Meyer aan de Musikhochschule Lübeck, waar hij in 2006 met maximale score afstudeerde. Michael Hesselink is prijswinnaar van het Prinses Christina Concours en het Concours van Stichting Jong Muziktalent Nederland. Als solist speelde hij met het Orkest van het Oosten, het Jena Symfonieorchester en de symfonieorkesten van

het Conservatorium van Amsterdam en de Musikhochschule Lübeck. Michael Hesselink was als soloklarinettist in het Rotterdams Philharmonisch Orkest, het Mahler Chamber Orchestra en het Nederlands Symfonieorkest actief. Ook maakte hij deel uit van het Lucerne Festival Orchestra o.l.v. Claudio Abbado. In 2004 was hij te horen in de serie Jonge Nederlanders in de kleine zaal van het Concertgebouw.

Sinds 2009 maakt hij deel uit van het Amsterdam Ensemble. Het ensemble kenmerkt zich door klassieke meesterwerken te programmeren in een creatieve en visionaire setting. Op dit moment maakt het ensemble een tournee door het land met zangeres Christianne Stotijn en actrice Julika Marijn in Die Weise von Liebe und Tod.

Muziekeducatie heeft ook zijn bijzondere interesse. Zo is hij als dirigent verbonden aan het Leerorkest, waar hij de liefde voor klassieke muziek probeert over te brengen aan jonge kinderen en adviseert hij, in opdracht van de Gemeente Amsterdam/Mocca, basisscholen over muziekeducatie. Als dirigent dirigeerde hij educatieprojecten met musici van het Koninklijk Concertgebouworkest en het Nederlands Philharmonisch Orkest. Dirigeerlessen volgde hij o.a. bij Jorma Panula.

Gerard Beemster (Wieringerwerf, 1954) heeft zijn liefde voor muziek niet van een vreemde. Zijn vader was kerkmusicus en koordirigent aan de St. Christoforuskerk te Schagen en bouwde daar aan een mooie koortraditie. Gerard studeerde aan het Nederlands Instituut voor Kerkmuziek te Utrecht o.l.v. Reinier Wakelkamp (koördirectie), Rinus Groot (piano) en Kees de Wijs (orgel). Later voltooide hij ook zijn opleiding solozang aan het Conservatorium Alkmaar (Maartje Kliff en en Maja Schermerhorn). Daarnaast volgde hij een specialisatiecursus Kinderkoördirectie aan het Koninklijk Conservatorium te Den Haag. Belangrijk voor zijn ontwikkeling als zanger en musicus waren ook zijn interpretatielessen bij de bariton Bernard Kruysen. Sinds 1989 is hij als 'zangmeester' verbonden aan de Kathedrale Koolschool Utrecht en is hij dirigent van het Kathedrale Koor Utrecht, koor van de St. Catharinakathedraal. Het repertoire beweegt zich door de kerkmuziek van alle eeuwen, en het koor koestert de muziek van zijn twee twintigste-eeuwse huiscomponisten, H. Andriessen en H. Strategier. Onder leiding van Gerard zijn er diverse, zeer lovend ontvangen, cd-opnames gemaakt. Als gastdirigent was Gerard al een aantal maal in Spanje op een internationaal muziekfestival. In 2011 richtte hij projectkoor Convocati op, waarmee hij bijzondere koorprojecten onderneemt. Incidenteel treedt hij nog op als zanger.

Wouter van Belle studeerde orgelen/piano aan het toenmalige Nederlands Instituut voor Katholieke Kerkmuziek te Utrecht. In 1985 werd hij benoemd tot hoofdorganist van de Utrechtse St. Catharinakerk, kathedraal van het Aartsbisdom. Hij treedt op als concertorganist en als begeleider van onder meer het Toonkunstkoor Utrecht, het Kathedrale Koor Utrecht en het Residentie Bachkoor in Den Haag. En Wouter is piano- en orgel-docent in Utrecht.

De laatste jaren is Wouter als componist actief geworden. Zo zijn er onlangs twee composities van hem gepubliceerd: Een feestelijke hymne voor koor en orgel 'Hymn to St. John the baptist' en een liedcyclus voor bariton en pianotrio op tekst van Dietrich Bonhoeffer getiteld 'Stationen auf dem Wege zur Freiheit.' Meer over zijn werk is te vinden op www.woutervanbelle.nl.

Elly Ameling volgde zanglessen bij Jo Bollenkamp en Jacoba Dresden-Dhont en later bij Bodi Rapp en Pierre Bernac. Ze maakte haar debuut als concertzangeres in 1953 en heeft tijdens haar 40-jarige carrière over de hele wereld opgetreden. Op 23-jarige leeftijd won ze het Internationaal Vocalisten Concours 's-Hertogenbosch (1956) en later het Concours International de Musique in Genève (1958). Ze is vooral bekend om haar interpretaties van Frans- en Duitstalige liederen van bijvoorbeeld Schubert, Hugo Wolf en Gabriel Fauré. Zij zong samen met onder anderen Gérard Souzay en Dietrich Fischer-Dieskau en werd begeleid door de pianisten Gerald Moore, Jörg Demus, Dalton Baldwin, Irwin Gage en Rudolf Jansen. Ook zong ze sopraanpartijen in oratoria, zoals Bachs Matthäus-Passion. Haar opname uit 1968 van Mahlers Vierde Symfonie met Bernard Haitink en het Concertgebouworkest gold jarenlang als een standaard.

Aukelien van Hoytema werd geboren in Amsterdam en groeide op in Den Haag. Ze studeerde Frans en piano in Genève en musicologie in Leiden en Utrecht. Ze deed staatsexamen piano en studeerde als musicologe af op 'De onbekende opera's van Schubert'. Aukelien was hoofd van de afdeling Culturele Programma's TROS Radio en van TROS Radio-4. Ze produceerde en presenteerde 33 jaar lang het programma Een Goedemorgen Met... op Radio-4, waarin een bekende Nederlander zijn of haar keuze in klassieke muziek toelicht. Ook presenteerde ze de 'Top 50 op 4', die door de luisteraars is samengesteld via de website van TROS Klassiek, live concerten voor radio en kamermuziekprogramma's en interviews. Ze produceerde en presenteerde een 30-tal TV-programma's op historische locaties als Paleis Het Loo en de Oude Kerk in Amsterdam. Onlangs nam zij afscheid van de radio in een live uitzending op Radio-4.

Maartje van Weegen heeft ruim 40 jaar radio- en televisieprogramma's gemaakt. In 1971 begint ze bij de KRO-televisie, combineert het met radio en gaat in 1984 naar de NOS voor de presentatie van het half-zes-journaal. Het is voor het eerst dat iemand de hele week een vast journaal presenteert. Daarna volgt het 8-uur-journaal en in 1989 NOS-Laat, dat later NOVA wordt. Verder leidt ze jaren het Capitool, later Buitenhof en is ze centrale presentator bij grote evenementen als verkiezingen en bijzondere gebeurtenissen rond het Koninklijk Huis. Vanaf december 2006 tot september 2012 heeft ze het AVRO Radio 4 programma De Klassieken gepresenteerd.

De Zeister Muziekschool, onderdeel van het regionale kunstencentrum Kunstenhuis De Bilt/Zeist, is het Centrum voor Muziek in het hart van Zeist. Samen met Idea Bibliotheek Zeist is de Muziekschool gehuisvest in De Klinker aan de Markt. De leerlingen kunnen kiezen uit een samenhangend en compleet aanbod van lessen, cursussen, workshops en evenementen. Tevens vinden er namens de Muziekschool lessen, cursussen en workshops plaats in scholen en wijkcentra, en wordt er structureel samengewerkt met andere aanbieders van cultuur en educatie. Onderdeel van de Zeister Muziekschool is de Music & Talent Academy (MTA), voor leerlingen van 10 tot en met 18 jaar met bijzondere aanleg, dispositie en/of motivatie. De MTA bestaat niet alleen uit extra (les)faciliteiten voor deze leerlingen, maar onderscheidt zich door de nadruk op het ontwikkelen van de creatieve vermogens van de jongeren in de meest brede zin.

Collegium Vocale Zeist is een gemengd koor waar het streven naar kwaliteit hoog in het vaandel staat. Het koor bestaat momenteel uit circa 40 geschoolde amateurzangers, die zelfstandig hun partij instuderen. Omdat de leden thuis noten studeren, kan er op de repetities meteen vierstemmig gezongen worden. Hierdoor benutten ze de repetities optimaal en kan er direct aan samenzang en interpretatie van een stuk worden gewerkt. De zangers beleven op die manier veel plezier aan de repetities. Dirigent Gerard Beemster geeft waardevolle tips over stemgebruik en houding. Soms wordt een workshop georganiseerd over bijvoorbeeld de presentatie of het repertoire.

Het Kathedrale Koor Utrecht (KKU) is verbonden met de Sint-Catharina-kathedraal te Utrecht en de Kathedrale Koorschool Utrecht. Het koor werd in 1974 opgericht als opvolger van het Zangkoor Sint Gregorius Magnus dat vanaf 1869 tot 1974 het koor van de kathedraal was. Daarmee is het KKU een van de oudste koren van de stad Utrecht. Omdat niet alleen scholieren van de Utrechtse Kathedrale Koorschool, maar ook jongens en meiden van de middelbare school en heren deel uitmaken van het koor, is het KKU een bijzonder koor. De inzet van geschoolde stemmen van kinderen en jongeren geeft het koor zijn karakteristieke klankkleur. Binnen het KKU neemt de Cappella Catharina een eigen plaats in. In de Cappella zingen de meiden van de laatste klassen van de middelbare school. Het KKU verzorgt met regelmaat de liturgische zang tijdens de zondagse Hoogmis in de Sint-Catharinakathedraal. Daarnaast geeft het KKU concerten, zoals de jaarlijkse concerten rondom Kerstmis en Pasen. Ieder jaar maakt het KKU een concertreis naar het buitenland.

LEVENSLLOOP FRANZ SCHUBERT

Franz Peter Schubert (Wenen, 31 januari 1797 - aldaar, 19 november 1828) was een Oostenrijks componist.

Jeugdijaren

Franz Schubert werd geboren in Himmelpfortgrund, een buitenwijk van Wenen, tegenwoordig Wien-Alsergrund, als zoon van een onderwijzer, die het met de zorg voor negentien kinderen uit twee huwelijken niet breed had. Toen Franz acht jaar was, begon zijn vader hem vioollessen te geven en zond hij hem voor zanglessen naar Michael Holzer. In de familiekroniek, die hij nog tot enige uren voor zijn dood had bijgehouden, schreef de vader van Schubert, dat Holzer hem meermalen met tranen in de ogen had verzekerd, dat hij nog nooit zo'n leerling had gehad: Wanneer ik hem iets nieuws wilde bijbrengen, wist hij het al.

Franz zong zo mooi, dat hij werd aangenomen als 'Sängerknabe' bij de Weense hofkapel. Hier kreeg hij onder meer les in harmonie van Salieri, die daar hofkapelmeester was. Ook nadat hij inmiddels de baard in de keel had gekregen en het internaat verliet, waar hij overigens wel had mogen blijven, heeft Salieri Franz nog jarenlang kosteloos les gegeven. Om de militaire dienst te ontlopen, werd hij hulponderwijzer aan de school van zijn vader.

Componist

Nadat hij op 19 oktober 1814 zijn eerste meesterlijke lied 'Gretchen am Spinnrade' had geschreven, ontwikkelde zijn compositorische vermogen zich geheel in 1815, het vruchtbaarste jaar van zijn leven. Vier opera's, twee symfonieën, 144 liederen - waaronder 'Erlkönig' en 'Heidenröslein' -, twee Missen, een strijkkwartet en twee pianosonates, waren het resultaat.

In 1816 solliciteerde Schubert naar de betrekking van muziekleraar aan de normaalschool in Laibach. Hij wilde trouwen met zijn jeugdvriendin Therese Grob. Salieri schreef echter een koel getuigschrift, dat Schubert toevallig in handen kreeg. Daarop brak hij met Salieri en kwam er aan de lessen een einde. De sollicitatie liep overigens op niets uit, waarschijnlijk omdat hij geen les kon geven in het bespelen van alle blaasinstrumenten.

In de herfst van 1817 was de wettelijke termijn voorbij dat Schubert onder de wapenen geroepen kon worden. Meteen nam hij ontslag als hulponderwijzer. Hij moest nu in zijn onderhoud voorzien met het geven van muzieklessen. Ondanks zijn in 1818 verworven vrijheid lukte het Schubert echter niet de inspiratie in dezelfde mate gaande houden als voorheen. In de zomer van dat jaar en in 1824 ging hij als pianoleraar met de familie van graaf Johann Karl Esterhazy mee naar hun landgoed in Hongarije. Aldaar genoot hij van de weinige zorgeloze maanden die zijn leven heeft gekend.

Eenmaal terug in Wenen woonde hij afwisselend bij vrienden. Hij componeerde dagelijks van 's morgens zes tot 's middags een uur, zonder een pauze in te lassen. 's Avonds trof hij zijn vrienden in het café. In 1820 werd voor het eerst een Singspiel van Schubert opgevoerd: 'Die Zwillingsbrüder'. Men riep enthousiast om de componist, maar Schubert weigerde te verschijnen omdat hij zo armoedig gekleed was.

Voor 1821 waren er slechts enkele liederen van Schubert gedrukt. In dat jaar zorgde zijn vriend Ignaz Sonnleithner dat er een uitgave gereed kwam van een serie van zeventien afleveringen met liederen van Schubert, tegen intekening. 'Erlkönig' verscheen als opus 1, zes jaar nadat het gecomponeerd was. De kritiek was weliswaar verdeeld, maar de opbrengst zorgde ervoor dat Schubert de ondanks zijn zuinige leefwijze gemaakte schulden kon afbetalen.

Neergang

Op een minder gelukkig ogenblik was Schubert zo onverstandig aan de uitgever die de administratie van de liederen verzorgde, alle eigendomsrechten voor 800 gulden te verkopen, terwijl de opbrengst in twee jaar tweeduizend gulden had bedragen. Schubert werd ernstig ziek (waarschijnlijk syfilis) als gevolg van het feit dat hij, onder invloed van één van zijn vrienden, genaamd Schober, en uit wanhoop over zijn tegenslagen, waarschijnlijk ooit één of meer publieke vrouwen heeft bezocht. Uit deze tijd stamt zijn 'Rosamunde' muziek en de liederencyclus 'Die schöne Müllerin'. Het grootste gedeelte hiervan werd in het ziekenhuis geschreven.

In 1824 huurde Schubert voor het eerst van zijn leven een eigen kamer, waardoor hij nog krapper in zijn financiën kwam te zitten. In 1825 werd hem een betrekking als tweede hoforganist aangeboden. Schubert sloeg het af met de mededeling: De staat moet mij onderhouden, zodat ik vrij en zorgeloos kan componeren. Mogelijk zag hij als schuchter mens tegen het proefspelen op, want een jaar nadien solliciteerde hij - tevergeefs - naar een baan als tweede hofkapelmeester. Wel werd er nu geregeld werk van hem gedrukt, zij het tegen heel erg lage honoraria.

In 1827 kwam de plaats vrij van kapelmeester aan het Kärntnertortheater. Wederom solliciteerde Schubert, maar door intriges mislukte het opnieuw. Het oordeel van Ludwig van Beethoven over Schuberts werk: Waarlijk, in Schubert woont een goddelijke vonk, veranderde niet veel aan Schuberts geestelijke gesteldheid op dat moment. Na de begrafenis van Beethoven met vrienden te hebben bijgewoond, gingen hij en zijn gezelschap naar het café. Bij de eerste dronk zei hij: Op hem, die wij juist begraven hebben, bij de tweede: Op hem, die de volgende zal zijn. Uit de liederencyclus Die Winterreise die rond deze tijd geschreven is, spreekt doodsverlangen.

De armoede die Schubert moest verduren werd steeds ondraaglijker. Wanneer hij 's zondags zijn ouders bezocht, bedelde hij bij zijn stiefmoeder om wat geld om te kunnen eten. Op 26 maart 1828 gaf Schubert op eigen risico een concert waar alleen werken van hem werden gespeeld. Het succes was groot. Van de

opbrengst kocht Schubert een piano nadat hij zo'n instrument jarenlang had moeten huren. Ook betaalde hij weer schulden af.

Op 4 november 1828 ging Schubert naar Simon Sechter om zich in te laten schrijven als leerling in streng contrapunt, al voelde hij zich ziek. Een week later bleek hij tyfus te hebben, waaraan hij na een zware doodstrijd op 31-jarige leeftijd overleed. Grillparzer, een bekend Oostenrijks dichter uit die tijd, stelde zijn grafschrift op: De dood begroef hier een rijk bezit, doch nog schoner verwachtingen.

Schubert werd vlakbij het eregraf van Ludwig van Beethoven begraven, op de begraafplaats van de Weense voorstad Währing. In 1872 is in het Stadtpark in Wenen een monument voor Schubert opgericht, ontworpen door de Oostenrijkse beeldhouwer Carl Kundmann (1838–1919). In 1888 zijn Schuberts stoffelijke resten overgebracht naar een eregraf op de Algemene Begraafplaats van Wenen.

Deutsch-indeling

Volgens de chronologische ordening van al Schuberts werken door Otto Erich Deutsch schreef hij 988 stukken waaronder 8 symfonieën, 10 ouverturen en andere orkestwerken, 15 strijkkwartetten, 3 pianotrio's, 31 dansen voor piano, 7 missen, 46 werken voor mannenkoor, 567 liederen met pianobegeleiding, impromptus en moments musicaux voor piano solo, en 36 solo zangstukken.

Bron: Muziekweb.nl

LOCATIE

Festivallocatie is de prachtige **kerk van de Evangelische Broedergemeente** in de groene omgeving van Slot Zeist. Zo ontstaat een week lang de perfecte intieme ambiance waar de liedkunst volledig tot zijn recht komt.

De Evangelische Broedergemeente Zeist is gevestigd in de monumentale gebouwen op het Broeder- en Zusterplein, die langs de oprijlaan van het Slot Zeist zijn te vinden. Samen met het Slot vormen deze historische panden een uniek architectonisch geheel.

De oorsprong van de Evangelische Broedergemeente ligt in het voormalige Tsjechoslowakije, namelijk in Moravië en Bohemen. In de 15e eeuw ontstond daar een nieuwe kerk, die als voorloper beschouwd kan worden van de Reformatie. Laatste bisschop van de reformatie was de beroemde theoloog en pedagoog Jan Amos Komensky (Comenius) die in 1670 in Amsterdam overleed en in Naarden begraven ligt.

In de 18e eeuw waren er nog enkele volgelingen over die leefden in het grensgebied tussen Saksen (Duitsland) en Moravië (Tsjechië). Zij werden streng vervolgd. Een aantal gezinnen vluchtten toen naar Saksen waar zij zich mochten vestigen op het landgoed van graaf Nikolaus Ludwig von Zinzendorf. Hier ontstond in 1722 de nederzetting Herrnhut, die uitgroeide tot de hernieuwde Broederuniteit of Evangelische Broedergemeente. Vanuit Herrnhut werden op diverse plaatsen in Europa Broedergemeenten gesticht.

Snel na het ontstaan van de Broederuniteit trokken de eerste zendelingen de wereld over om het evangelie te verkondigen. In tegenstelling tot Europa groeiden deze zendingsposten uit tot ware volkskerken zoals bijvoorbeeld in Suriname en Tanzania.

Om ook in Indië het Evangelie te kunnen verkondigen, vestigden de Hernhutters zich ook in Nederland. Hier ontmoetten ze enkele doopsgezinden die zich tot de Broedergemeente aangetrokken voelden. Toen Zinzendorf in 1736 naar Nederland kwam, sloten deze doopsgezinden zich bij de Broedergemeente aan. Zij maakten het mogelijk dat de Broedergemeente zich in Zeist kon vestigen en gingen er zelf ook wonen.

In 1745 kregen de Hernhutters toestemming van de Heer van Zeist, Cornelis Schellinger, om zich in de tuinen van Slot Zeist te vestigen, waar vervolgens het Broeder- en Zusterplein ontstonden.

WORD VRIEND VAN HET INTERNATIONAAL LIED FESTIVAL ZEIST!

Als Vriend maakt u het Internationaal Lied Festival Zeist mogelijk en stimuleert u de uitoefening van de liedkunst op internationaal niveau. U draagt bij aan liedkunst, educatie en de ontwikkeling van jong muzikaal zangtalent.

U BENT AL VRIEND VOOR €35 PER JAAR!

Kosten Vriendenbijdrage:

€ 35,- (of meer) per persoon per jaar

€ 60,- (of meer) voor twee personen op één adres per jaar

Privileges voor Vrienden zijn o.a.

- 10% korting op concerten en liedrecitals
- 10% korting op alle passe-partouts van het festival.

Wilt u méér doen? Word Supervriend!

U kunt Supervriend worden, als u voor vijf jaar de verplichting aangaat om j aarlijks € 250, € 500 of € 1000 te schenken aan de stichting. Periodieke giften zijn onbeperkt aftrekbaar voor de inkomstenbelasting. U kunt ook Supervriend worden voor een jaar.

Privileges voor Supervrienden zijn o.a.

- 10% korting op concerten en liedrecitals
- 10% korting op alle passe-partouts van het festival
- twee vrijkaarten voor een concert naar keuze
- uitnodigingen voor speciale ontmoetingen met de musici, beschermvrouwe en ambassadeur.

Alle informatie vindt u op www.ilfz.nl/vriend-worden.

U kunt ook mailen naar vrienden@ilfz.nl. Wij nemen dan contact met u op.

Culturele ANBI

De Stichting Internationaal Lied Festival Zeist heeft de status van een culturele ANBI. Dit betekent onder meer:

- Een Anbi betaalt geen erf- of schenkbelasting bij ontvangen erfenissen en schenkingen.
- Donateurs kunnen giften aan de Anbi aftrekken van inkomstenbelasting (particulieren) en vennootschapsbelasting (bedrijven).
- Voor giften aan een culturele Anbi geldt een extra giftenaftrek, deze bedraagt 25% voor particulieren en 50% voor bedrijven.

Algemeen Nut
Beogende Instelling

ANBI

RSIN nummer: 8552 67 318

58

INTERNATIONAAL LIEDFESTIVAL ZEIST 2017: SCHUBERT EN ZIJN VOORBEELDEN

Achter de schermen zijn we al volop bezig met de volgende editie van het Internationaal Liedfestival Zeist.

In 2017 zal het Liedfestival plaatsvinden van 16 tot en met 21 mei.
Thema is dan 'Schubert en zijn voorbeelden'.

Het is bekend dat Schubert een enorme bewondering had voor de grote klassieke componisten Mozart, Haydn en met name Beethoven, zich er door heeft laten inspireren en erop voortborduurde. Al werkte Schubert heel anders – veel intuïtiever en schreef hij meer liederen in zijn eentje dan de grote Weense drie bij elkaar.

Op het eerste gehoor lijkt een groter contrast tussen de speelse Haydn, de lucide Mozart, de doorwrochte Beethoven en de melancholieke, contrastrijke en gevoelige Schubert niet denkbaar.

Hoog tijd om deze rijke muzikale wereld niet met één concert te belichten – zoals dit jaar op 21 mei – maar een hele week op verrassende wijze centraal te stellen. In een afwisselende week vol bijzondere recitals brengt Robert Holl met zijn collega-musici onvermoede ontdekkingen voor u als luisteraar!

Graag ontmoeten wij u dan weer.

Houd onze website in de gaten, meld u aan voor de nieuwsbrief of volg ons op facebook.

www.ilfz.nl
www.facebook.com/Internationaal-Lied-Festival-Zeist

MET DANK AAN

Partners

Het Internationaal Liedfestival Zeist wordt mede mogelijk gemaakt door de volgende sponsors en begunstigers:

klHein,fonds

J.E. Jurriaanse Stichting

Wij danken de medewerkers van de Evangelische Broedergemeente, Jennie Duif/Stichting Cultifer en natuurlijk alle vrijwilligers!

13 – 27 augustus 2016

Internationaal
kamermuziekfestival
& masterclasses

Artemis Quartett
Belcea Quartet
Cuarteto Quiroga
Emerson String Quartet
Schumann Quartett

Zeister muziek dagen

Ebonit Saxofoon Kwartet
Robert Kulek, piano
Orfeo Mandozzi, cello
Alexander Pavlovsky, viool
Wende, zang
Gerard Bouwhuis, piano
Dana Zemtsov, altviool

zeistermuziekdagen.nl

Het Kersjes Fonds

Ophorst
Van Marwijk Kooy
[OWMK] VERHOUDENDELEN

kfHein, **fonds**

